

Metodyka

I. Dane finansowe - informacje ogólne

Dane finansowe prezentowane są na podstawie sprawozdawczości FINREP przekazywanej przez banki i oddziały instytucji kredytowych zgodnie z załącznikiem nr 10 Uchwały nr 53/2011 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 22 września 2011 r., z późn.zm.

Głównymi formularzami sprawozdawczymi w systemie sprawozdawczym FINREP są: aktywa, pasywa, rachunek zysków i strat oraz pozycje pozabilansowe, m.in. z tytułu transakcji pochodnych.

Aktywa

1. **Kasa i operacje z bankami centralnymi**
2. **Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu**
 - a. Instrumenty pochodne
 - b. Instrumenty kapitałowe
 - c. Instrumenty dłużne
 - d. Pozostałe należności
3. **Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)**
 - a. Instrumenty kapitałowe
 - b. Instrumenty dłużne
 - c. Pozostałe należności
4. **Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży**
 - a. Instrumenty kapitałowe
 - b. Instrumenty dłużne
 - c. Pozostałe należności
5. **Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)**
 - a. Instrumenty dłużne
 - b. Kredyty i pożyczki
6. **Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności**
 - a. Instrumenty dłużne
 - b. Pozostałe należności
7. **Instrumenty pochodne zabezpieczające**
8. **Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane**
9. **Rzeczowe aktywa trwałe**
10. **Wartości niematerialne i prawne**
11. **Inwestycje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i współkontrolowanych**
12. **Aktywa z tytułu podatku dochodowego**
13. **Pozostałe aktywa**
14. **Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży**

Pasywa

1. **Zobowiązania wobec banków centralnych**
2. **Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu**
 - a. Depozyty
 - b. Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży
 - c. Instrumenty pochodne
 - d. Zobowiązania finansowe z tytułu własnej emisji
 - e. Pozostałe zobowiązania
3. **Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)**
 - a. Depozyty
 - b. Zobowiązania z tytułu własnej emisji
 - c. Zobowiązania podporządkowane
 - d. Pozostałe zobowiązania
4. **Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu**
 - a. Depozyty
 - b. Zobowiązania z tytułu własnej emisji
 - c. Zobowiązania podporządkowane
 - d. Pozostałe zobowiązania
5. **Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych**
6. **Zobowiązania finansowe zabezpieczające**
7. **Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane**
8. **Rezerwy**
9. **Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego**
10. **Inne zobowiązania**
11. **Rezerwa na ryzyko ogólne/ poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR)**
12. **Przychody zastrzeżone**
13. **Zobowiązania z tytułu instrumentów kapitałowych płatnych na żądanie**
14. **Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży**
15. **Kapitały**
 - Kapitał podstawowy
 - Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)
 - Akcje własne (wielkość ujemna)
 - Kapitał zapasowy
 - Kapitały rezerwowe
 - Fundusz ogólnego ryzyka
 - Zysk (strata) z lat ubiegłych
 - Inne instrumenty kapitałowe
 - Kapitał z aktualizacji wyceny
 - Inne fundusze uzupełniające określone ustawą Prawo bankowe
 - Zysk (strata) w trakcie zatwierdzania
 - Zysk (strata) roku bieżącego
 - Dywidendy wypłacone ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)

- Kapitały mniejszości

Rachunek zysków i strat

1. Przychody z tytułu odsetek
2. Koszty odsetek
3. Wynik z tytułu odsetek
4. Koszty z tytułu kapitału zakładowego płatnego na żądanie
5. Przychody z tytułu dywidend
6. Przychody z tytułu opłat i prowizji
7. Koszty z tytułu opłat i prowizji
8. Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat - netto
9. Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu
10. Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat
11. Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)

Wynik z działalności bankowej

12. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży
13. Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych
14. Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń
15. Koszty działania banku
16. Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
17. Rezerwy
18. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat
19. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych
20. Wynik z tytułu poniesionych ale niewykazywanych strat IBNR/ rezerwy na ryzyko ogólne

Wynik z działalności operacyjnej

21. Wynik na operacjach nadzwyczajnych
22. Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego
23. Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności
24. Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana

Zysk (strata) brutto z działalności kontynuowanej

25. Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej
26. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenie zysku (zwiększenie straty)

Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej

27. Wynik netto z działalności zaniechanej

Wynik (zysk/strata) netto roku bieżącego

Schemat publikacji informacji finansowych jest ściśle związany ze schematem stosowanym w sprawozdawczości FINREP, którego istotną rolę stanowi podział portfelowy aktywów i zobowiązań finansowych określony w § 9 MSR 39, a także w przepisach § 30 ust.1 Rozporządzenia Ministra Finansów z 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. Nr 191 poz.1279).

Kwalifikacja poszczególnych składników aktywów i pasywów do odpowiednich portfeli uregulowana jest wyżej wymienionymi przepisami oraz wynika ze sposobu zarządzania przyjętego w polityce biznesowej banku.

Powszechnie stosowanymi sposobami wyceny aktywów i pasywów są:

- a) zamortyzowany koszt
- b) wartość godziwa
- c) koszt historyczny.

Sposób wyceny i ujmowania instrumentów finansowych w księgach rachunkowych został określony w MSR 39 oraz w Rozporządzeniu Ministra Finansów z 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, jak również w Rozporządzeniu Ministra Finansów z 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (Dz. U. Nr 149, poz.1674 z późn.zm.).

Pod pojęciem *zamortyzowany koszt* należy rozumieć wartość w jakiej składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe zostały wycenione w momencie początkowego ujęcia, pomniejszone o spłaty kwoty kapitału oraz powiększone o umorzenia wszelkich różnic między wartością początkową, a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszone o odpisy z tytułu rezerw celowych, utraty wartości lub nieściągalności.

Wartość godziwa jest to kwota za jaką dany składnik aktywów mógłby być wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązаныmi ze sobą stronami.

Koszt historyczny stosuje się wtedy, gdy aktywa/ pasywa ujmuje się według ceny lub kosztów aktualnych w czasie ich nabycia lub wytworzenia.

W myśl obowiązujących przepisów (MSR 39) aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących portfeli:

1. Klasyfikacja aktywów finansowych
 - aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (w tym przeznaczone do obrotu)
 - aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
 - pożyczki i należności
 - inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności.
2. Klasyfikacja zobowiązań finansowych
 - zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
 - zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym przeznaczone do obrotu).

Do aktywów/ zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zalicza się:

- aktywa/ zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
- instrumenty pochodne z wyłączeniem instrumentów zabezpieczających
- aktywa/ zobowiązania finansowe zaliczone przez bank do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się do obrotu w przypadku, gdy są one:

- nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków
- instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących umowami gwarancji finansowych lub wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi).

Pożyczki i należności – aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności – aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których jednostka ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które nie zostały zakwalifikowane do żadnej w powyższych kategoriach.

Instrumenty pochodne zabezpieczające – instrumenty pochodne spełniające kryteria rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej) – zobowiązania finansowe nie należące do kategorii zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

W sprawozdaniu FINREP należności zakwalifikowane do poszczególnych portfeli są dodatkowo przyporządkowane do „Portfela A” lub „Portfela B”.

„Portfel A” obejmuje poniższe aktywa finansowe:

- Pozostałe należności z portfela „Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu”
- Pozostałe należności z portfela „Aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej” (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat).

„Portfel B” stanowią następujące aktywa finansowe:

- cały portfel „Kredyty i inne należności”
- Pozostałe należności z portfela „Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”

- Pozostałe należności z portfela „Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności”.

II. Dane finansowe publikowane - informacje ogólne

Dane finansowe pozyskiwane od banków i oddziałów instytucji kredytowych w ramach sprawozdawczości FINREP zostały zaprezentowane w niniejszej publikacji w postaci czterech plików: **Należności, Zobowiązania, Rachunek zysków i strat oraz Pozycje pozabilansowe z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi OTC.**

Pliki Należności i Zobowiązania zawierają informacje na temat należności i zobowiązań sektora bankowego przyporządkowane do poszczególnych portfeli, jak również zawierają dane przekrojowe, wybrane informacje na temat należności i zobowiązań wg podziału produktowego/ podmiotowego.

Plik Należności składa się z następujących tabel:

1. Należności sektora bankowego – Portfel B (wartość bilansowa brutto)
2. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości
3. Należności sektora bankowego z utratą wartości (wartość bilansowa brutto)
4. Należności od sektora finansowego (wartość bilansowa brutto)
5. Należności od dużych przedsiębiorstw (wartość bilansowa brutto)
6. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości - duże przedsiębiorstwa
7. Należności od małych i średnich przedsiębiorstw (wartość bilansowa brutto)
8. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości - małe i średnie przedsiębiorstwa
9. Należności od gospodarstw domowych (wartość bilansowa brutto)
10. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości - gospodarstwa domowe
11. Należności zabezpieczone hipoteką (wartość bilansowa brutto)
12. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości - należności zabezpieczone hipoteką
13. Aktywa sektora bankowego (wartość bilansowa)
14. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
15. Instrumenty dłużne przeznaczone do obrotu
16. Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)
17. Instrumenty kapitałowe dostępne do sprzedaży
18. Instrumenty dłużne dostępne do sprzedaży
19. Instrumenty dłużne w portfelu kredyty i inne należności
20. Kredyty i pożyczki w portfelu kredyty i inne należności (wartość bilansowa brutto)
21. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości – portfel kredyty i inne należności
22. Instrumenty dłużne w portfelu inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności
23. Instrumenty kapitałowe według rodzaju, wszystkie portfele
24. Instrumenty dłużne wszystkie portfele (wartość bilansowa)
25. Instrumenty dłużne według terminów pierwotnych, wszystkie portfele

Plik Zobowiązania składa się z następujących tabel:

1. Zobowiązania finansowe - podział podmiotowy (łącznie z Bankami Centralnymi)
2. Depozyty sektora bankowego (bez Banków Centralnych)
3. Pasywa sektora bankowego
4. Zobowiązania finansowe i pozostałe pasywa
5. Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
6. Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu, wycena pasywa

7. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu
8. Kapitały sektora bankowego (wartość bilansowa)

Plik Rachunek zysków i strat zawiera informacje na temat wybranych pozycji rachunku zysków i strat sektora bankowego oraz wybrane informacje o kosztach/ przychodach generowanych przez składniki aktywów i pasywów z poszczególnych portfeli.

Plik Rachunek zysków i strat składa się z następujących tabel:

1. Rachunek zysków i strat - wybrane pozycje
2. Przychody z tytułu odsetek
3. Koszty odsetek
4. Przychody z tytułu dywidend
5. Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)
6. Koszty działania banku
7. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ wynik z tytułu rezerw celowych

Plik Pozycje pozabilansowe z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi OTC zawiera informacje na temat **wartości nominalnej pozycji brutto** banków krajowych z tytułu zawartych poza obrotem zorganizowanym transakcji wybranymi instrumentami pochodnymi, w podziale według rodzajów instrumentów oraz kategorii kontrahentów. Sprawozdawczość na bazie brutto oznacza, że w tabelach prezentowana jest suma długich i krótkich pozycji z tytułu transakcji poszczególnymi rodzajami instrumentów pochodnych OTC, bez uwzględniania kompensacji zobowiązań i należności wynikających z zakupu i sprzedaży tego samego instrumentu (np. kupna i sprzedaży opcji walutowych o tych samych parametrach). Prezentowane dane obejmują kwoty nominalne instrumentów pochodnych OTC zakwalifikowanych do portfela przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne wyznaczone i będące efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.

Plik Pozycje pozabilansowe z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi OTC składa się z dwóch tabel:

1. Pozycje z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi OTC – transakcje stopy procentowej, wartość nominalna
2. Pozycje z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi OTC – transakcje walutowe, wartość nominalna

W tabeli dotyczącej instrumentów pochodnych stopy procentowej prezentowana jest łączna wartość nominalna transakcji nominowanych w złotych oraz w walutach obcych. W przypadku walutowych instrumentów pochodnych prezentowana jest łączna wartość nominalna transakcji waluta obca / złoty oraz waluta obca / waluta obca.

Ze względu na kategorie kontrahentów w publikowanych tabelach wyróżniono pozycje z tytułu transakcji zawartych z:

- bankami krajowymi,
- pozostałymi rezydentami,
- nierezydentami.

W tabeli dotyczącej pozycji z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi stopy procentowej wartości ogółem obejmują m.in. pozycje z tytułu transakcji FRA, IRS, OIS, sprzedanych i kupionych opcji na stopę procentową czy transakcji *forward*. Z tego agregatu wyszczególniono pozycje z tytułu transakcji IRS (w odniesieniu do wszystkich kategorii kontrahentów), a także FRA i OIS (w odniesieniu do banków krajowych oraz nierezydentów).

W tabeli dotyczącej pozycji z tytułu transakcji walutowymi instrumentami pochodnymi wartości ogółem obejmują m.in. pozycje z tytułu transakcji *outright forward*, *fx swap*, CIRS czy sprzedanych i kupionych opcji walutowych. Z tego agregatu w odniesieniu do wszystkich kategorii kontrahentów wyszczególniono pozycje z tytułu transakcji *forward*, CIRS, *fx swap* oraz opcji walutowych (łącznie sprzedanych i kupionych).

W przypadku swapów walutowych (*fx swap*) prezentowana jest co do zasady jedynie wartość wymiany końcowej (w tym także dla transakcji T/N *fx swaps*), za wyjątkiem swapów walutowych typu *forward/forward*, w przypadku których dane obejmują także wartość wymiany początkowej. Wartość nominalna strategii opcyjnych prezentowana jest jako suma kwot nominalnych wszystkich opcji składających się na tę strategię.

Szczegółowość danych prezentowanych w niniejszej publikacji została ograniczona ze względu na wymogi wynikające z przepisów art. 23 ust. 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2013 r. poz.908 z późn. zm.) jak również z konieczności zachowania przepisów dotyczących tajemnicy statystycznej (Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej).

Informacje dodatkowe do wybranych plików

Należności

1. Należności, odpisy

Tabela „Należności sektora bankowego – Portfel B (wartość bilansowa brutto)” obejmuje 100% należności sektora bankowego stanowiących „Portfel B”. Definicja „Portfela B” określona została w cz. I. (Dane finansowe – Informacje ogólne).

W tabeli „Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości” wykazywane są odpisy od sektora finansowego i niefinansowego stanowiące „Portfel B”.

Stan należności prezentowany jest w wartości bilansowej brutto.

Wartość bilansowa brutto, to wartość bilansowa zgodna z wyceną na dzień bilansowy bez pomniejszenia o dokonane odpisy z tytułu utraty wartości/ utworzone rezerwy celowe.

Wykazywane w tabelach należności obejmują bardzo szeroki zakres produktowy począwszy od klasycznych należności kredytowych, należności z tytułu leasingu/ faktoringu, aż po należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu lub należności z tytułu dłużnych papierów wartościowych.

2. Należności z utratą wartości

W tabeli „Należności sektora bankowego z utratą wartości (wartość bilansowa brutto)” prezentowane są należności z utratą wartości od sektora finansowego i niefinansowego stanowiące „Portfel B”.

Kategoria *Należności z utratą wartości* określona dla potrzeb sprawozdawczości FINREP oznacza:

- dla banków stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) – należności zaliczone do „Portfela B”, w przypadku których istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości. Strata wynikająca z jednego lub więcej zdarzeń została poniesiona, gdy zdarzenie to ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe
- dla banków stosujących polskie przepisy dotyczące rachunkowości (PSR) - należności zaliczone do „Portfela B” zakwalifikowane zgodnie z odrębnymi przepisami do kategorii: poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

Stan należności z utratą wartości wykazywany jest w wartości bilansowej brutto.

3. Należności, odpisy (duże przedsiębiorstwa, MSP, gospodarstwa domowe)

W ramach należności ogółem od sektora niefinansowego wyspecyfikowano dane dotyczące należności/ odpisów w odniesieniu do podmiotów: duże przedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe.

Podział podmiotów niefinansowych na kategorie: duże przedsiębiorstwa, MSP, gospodarstwa domowe wynika z kryteriów określonych w pakiecie FINREP.

Kryterium podziału podmiotów wchodzących w skład sektora niefinansowego przedstawia się następująco:

Duże przedsiębiorstwa

Dużym przedsiębiorstwem określa się jednostkę instytucjonalną, w której liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła co najmniej 250 osób oraz osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą na własny rachunek, o ile liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła co najmniej 250 osób.

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP)

Małym i średnim przedsiębiorstwem określa się jednostkę instytucjonalną, w której liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła mniej niż 250 osób oraz osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą na własny rachunek, o ile liczba pracujących w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wynosiła na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego więcej niż 9 osób, lecz mniej niż 250 osób.

Kategoria ta obejmuje także mikroprzedsiębiorstwa (przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego wynosiła do 9 osób włącznie). Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, w ramach której liczba pracujących na koniec ostatniego zakończonego roku obrotowego nie przekraczała 9 osób są zaliczane do kategorii przedsiębiorców indywidualnych (gospodarstwa domowe).

Gospodarstwa domowe

Osoby lub grupy osób będące konsumentami i/ lub osoby lub grupy osób, które są producentami rynkowymi wyrobów i usług niefinansowych, przeznaczonych wyłącznie na własne potrzeby (przedsiębiorcy indywidualni, osoby prywatne, rolnicy indywidualni).

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych

Instytucje niekomercyjne stanowiące odrębne jednostki prawne działające na rzecz gospodarstw domowych, których podstawowe przychody, pomijając uzyskiwane z okazjonalnej sprzedaży, stanowią dobrowolne wpłaty pieniężne lub wkłady w naturze od gospodarstw domowych, dotacje instytucji rządowych i samorządowych oraz dochody z tytułu własności.

4. Należności zabezpieczone hipoteką oraz Odpisy od należności zabezpieczonych hipoteką

Tabele „Należności zabezpieczone hipoteką (wartość bilansowa brutto)” i „Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości - należności zabezpieczone hipoteką” stanowią część należności z arkusza „Należności ogółem sektora bankowego (wartość bilansowa brutto)”, „Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości - ogółem”, które odnoszą się do należności, których zabezpieczeniem jest ustanowiona i wpisana do księgi wieczystej hipoteka.

Obowiązująca w sprawozdawczości FINREP definicja precyzuje należności zabezpieczone hipoteką jako należności, których zabezpieczeniem jest hipoteka.

Pojęcie hipoteki zawarte jest w dziale II ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz.147 z późn. zm.). Odnosi się więc do hipoteki, która została wpisana do księgi wieczystej i ustanowiona na:

- prawie własności nieruchomości (w tym na części ułamkowej nieruchomości)
- prawie wieczystego użytkowania nieruchomości
- własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego
- wierzytelności zabezpieczonej hipoteką.

5. Aktywa (przeznaczone do obrotu, wyceniane wg wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat, dostępne do sprzedaży, kredyty i inne należności, inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, aktywa finansowe zabezpieczające)

Informacje dotyczące klasyfikacji aktywów sposobu ich wyceny oraz rodzaju aktywów dedykowanych do poszczególnych portfeli znajdują się w cz. I „ Dane finansowe – informacje ogólne”.

Następujące po tabeli „Aktywa sektora bankowego (wartość bilansowa)” zestawienia szczegółowe są usystematyzowane według podziału portfelowego. W ramach podziału portfelowego funkcjonuje dalszy podział produktowy lub podmiotowy.

W każdej tabeli szczegółowej wykazywane są zaangażowania wyceniane wg tej samej metody np. w tabeli „Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu” prezentowane są instrumenty (np. instrumenty dłużne) wyceniane wg wartości godziwej, w tabeli „Kredyty i inne należności” tylko te kredyty i należności, które są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu.

Z układu aktywów zaprezentowanego w cz. I. (Dane finansowe – Informacje ogólne) wynika, że np. instrumenty dłużne mogą być wyceniane wg: wartości godziwej (portfel aktywów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym do obrotu) i portfel do sprzedaży, a także wg zamortyzowanego kosztu (portfel kredyty i inne należności oraz inwestycje do zapadalności).

W przypadku, gdy wartości kolumn szczegółowych nie składają się na 100% wartości kolumny głównej, wówczas prezentowane są pozycje odpowiadające największemu wartościowo zaangażowaniu.

Dostępność danych może być ograniczona ze względu na pozyskiwanie niektórych danych tylko w okresach kwartalnych lub też wynikać z przepisów o tajemnicy statystycznej.

Z o b o w i ą z a n i a

1. Zobowiązania finansowe

Tabela „Zobowiązania finansowe - podział podmiotowy (łącznie z Bankami Centralnymi) stanowi 100% zobowiązań sektora bankowego.

Dane finansowe w tym arkuszu stanowią dane przekrojowe obejmujące wszystkie portfele i pozycje spoza portfeli patrząc na układ Pasywów załączony w cz. I. (Dane finansowe – Informacje ogólne).

Tabela „Zobowiązania finansowe - podział podmiotowy (łącznie z Bankami Centralnymi)” obejmuje zobowiązania wyceniane wg wartości godziwej i zamortyzowanego kosztu zakwalifikowane do następujących portfeli:

- zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)
- zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
- zobowiązania finansowe zabezpieczające,

a także takie pozycje z pasywów jednostki jak:

- zobowiązania wobec banków centralnych
- zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych
- różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane.

W odniesieniu do układu pasywów zaprezentowanego w cz. I. (Dane finansowe – Informacje ogólne), tabela „Zobowiązania finansowe – podział podmiotowy (łącznie z Bankami Centralnymi)” stanowi składową pozycję od 1 do 7 (włącznie).

Prezentowane w tabeli zobowiązania obejmują m.in. zobowiązania z tytułu środków zgromadzonych na rachunkach bieżących/ depozytowych, z tytułu emisji własnych papierów wartościowych, zobowiązania z tytułu zawartych transakcji typu „repo”, zaciągniętych pożyczek podporządkowanych oraz zobowiązania wynikające z tytułu różnic z zabezpieczenia wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń i inne.

Stan zobowiązań prezentowany jest w wartości bilansowej. Wartość bilansowa jest to wartość zgodna z wyceną na dzień bilansowy.

Dla zobowiązań finansowych przepisy określają dwa sposoby wyceny (cz. I inf. dot. klasyfikacji i sposobu wyceny instrumentów finansowych):

- według wartości godziwej
- według zamortyzowanego kosztu.

2. Depozyty

Tabela „Depozyty sektora bankowego (bez Banków Centralnych)” jest zestawieniem przekrojowym wszystkich depozytów kwalifikowanych do portfeli:

- zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
- zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)
- zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu.

Tabela obejmuje wszystkie depozyty sektora bankowego tj.: depozyty bieżące, terminowe i zablokowane pogrupowane wg podziału podmiotowego z wyłączeniem depozytów banków centralnych.

Depozyty – zobowiązania banku wynikające ze środków zdeponowanych na rachunku klienta.

W odniesieniu do układu pasywów zaprezentowanego w cz. I. (Dane finansowe – Informacje ogólne), tabela „Depozyty sektora bankowego (bez banków centralnych)” stanowi składową depozytów z pozycji 2a, 3a i 4a.

Ze względu na prezentację danych przekrojowych (z różnych portfeli) wartość bilansowa depozytów oszacowana została różnymi metodami wyceny (cz. I inf. dot. klasyfikacji i sposobu wyceny instrumentów finansowych).

3. Pasywa (przeznaczone do obrotu, wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, zobowiązania finansowe zabezpieczające)

Informacje dotyczące klasyfikacji pasywów sposobu ich wyceny oraz rodzaju pasywów dedykowanych do poszczególnych portfeli znajdują się w cz. I. „ Dane finansowe – informacje ogólne”.

Tabela „Pasywa sektora bankowego” to tabela główna obejmująca całość pasywów banku wg wyceny bilansowej.

Następujące po niej tabele szczegółowe są usystematyzowane wg podziału portfelowego. W ramach podziału portfelowego funkcjonuje dalszy podział produktowy lub podmiotowy.

W każdej tabeli szczegółowej wykazywane są zobowiązania wyceniane wg tej samej metody np. w tabeli „Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu” prezentowane są np.

depozyty, które wyceniane są wg metody zamortyzowanego kosztu (w sektorze bankowym występują także depozyty wyceniane wg innej metody np. wartości godziwej).

W przypadku, gdy wartości kolumn szczegółowych nie składają się na 100% wartości kolumny głównej tabeli prezentuje się pozycje odpowiadające największemu wartościowo zaangażowaniu.

Dostępność danych może być ograniczona ze względu na pozyskiwanie niektórych danych tylko w okresach kwartalnych lub też wynikać z przepisów o tajemnicy statystycznej.

Kolumna „pozostałe zobowiązania” występująca w tabeli „Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu” stanowi dopełnienie wszystkich (innych niż wymienione w tabeli) zobowiązań finansowych sektora bankowego wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, np. takich jak: zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych, z tytułu transakcji typu „repo”, różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane i inne.

Pozycje z tytułu transakcji instrumentami pochodnymi OTC

1. Definicje wyszczególnionych w tabelach instrumentów pochodnych OTC

FRA (*forward rate agreement*) – transakcja pochodna zobowiązująca strony do zapłaty różnicy odsetkowej pomiędzy stawką FRA (stopą terminową ustalaną w dniu zawarcia transakcji) a stopą referencyjną obowiązującą dwa dni robocze przed dniem rozrachunku (tj. w *fixing date*), naliczanej od ustalonej kwoty nominalnej za oznaczony okres rozpoczynający się w przyszłości.

IRS (*interest rate swap*) – transakcja pochodna (inna niż OIS) zobowiązująca strony do okresowej wymiany płatności odsetkowych od ustalonej kwoty nominalnej przez oznaczony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale określone na podstawie różnych stawek referencyjnych). Ta kategoria obejmuje także transakcje IRS, których kwota nominalna zmienia się w czasie – swapy amortyzowane i zaliczkowe (*amortising and drawdown swaps*).

OIS (*Overnight Index Swap*) – transakcja pochodna zobowiązująca strony do wymiany różnicy w płatnościach odsetkowych obliczanych według zmiennej i stałej stopy procentowej (stawki OIS) od określonej kwoty nominalnej. Zmienna stopa procentowa jest wyznaczana poprzez złożenie dziennych stawek referencyjnych O/N w czasie trwania transakcji. Rozrachunek netto (bez wymiany kwoty nominalnej OIS) jest dokonywany w następnym dniu roboczym po terminie zapadalności transakcji.

Terminowa transakcja wymiany walutowej (*outright forward*) – walutowa transakcja pochodna zobowiązująca jedną ze stron do sprzedaży, a drugą do zakupu ustalonej kwoty waluty w oznaczonym przyszłym terminie po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji. Rozrachunek transakcji następuje w terminie późniejszym niż dwa dni robocze od daty jej zawarcia. Operacje te obejmują również terminowe transakcje wymiany walut z rozliczeniem różnicowym (*non-deliverable forward, contract for difference*). Ta kategoria nie obejmuje wymiany końcowej transakcji swapa walutowego (tj. drugiej nogi *fx swap*).

Swap walutowy (*fx swap*) – transakcja zobowiązująca strony do dokonania początkowej wymiany walut (pierwsza noga, *short leg*) w wyznaczonym dniu i po ustalonym w momencie zawarcia transakcji kursie oraz wymiany końcowej (zwrotnej) tych samych walut (druga noga, *long leg*), w wyznaczonym dniu (innym niż dzień rozrachunku pierwszej nogi) i po ustalonym w momencie zawarcia transakcji kursie (przeważnie różnym od kursu wymiany początkowej). Kwota, którą jeden z kontrahentów jest zobowiązany zapłacić drugiemu w wyniku wymiany końcowej, określona jest w takiej samej walucie, jak kwota, którą kontrahent ten otrzymał w wymianie początkowej.

CIRS (*cross-currency interest rate swap*) – walutowa transakcja pochodna zobowiązująca strony do okresowej wymiany przez uzgodniony czas płatności odsetkowych, naliczanych od określonych kwot nominalnych wyrażonych w różnych walutach. Płatności te są obliczane według ustalonej dla każdej z tych walut stopy procentowej. Wspomnianej wymianie może towarzyszyć wymiana kwot nominalnych w dniu rozpoczęcia lub zakończenia transakcji (po wcześniej uzgodnionym kursie). Ta kategoria obejmuje transakcje *CIRS basis (currency basis swap)*, w których ustalone dla każdej ze stron stopy procentowe są stopami zmiennymi (określonymi na podstawie stawek referencyjnych w różnych walutach), przy czym jedna z nich jest korygowana o uzgodnioną w warunkach transakcji marżę, tzw. *basis*.

Opcja walutowa (*fx option*) – walutowy instrument pochodny, dający jego nabywcy prawo do kupna (opcja *call*) albo sprzedaży (opcja *put*) w oznaczonym czasie określonej kwoty waluty obcej po kursie ustalonym w dniu zawarcia transakcji, a jednocześnie nakładający na jego wystawcę obowiązek, odpowiednio, sprzedaży (opcja *call*) albo kupna (opcja *put*) tej waluty obcej od nabywcy opcji. Ta kategoria obejmuje opcje typu europejskiego, amerykańskiego oraz wszelkie opcje egzotyczne.